

12-3-2014

UC-SYD

PD MODUL 1 - UNDERVISNING OG LÆRING

Den usikre elev og praksisfællesskab

Studerende: | Martin Havgaard Seehagen – EH36293

Vejleder: Helle Bjerresgaard

Antal anslag: 23108

Indholdsfortegnelse

1.0	Indledning	1
2.0	Problemstilling	1
3.0	Problemformulering.....	1
4.0	Metode.....	2
5.0	Teorierne.....	2
6.0	Opstilling af tese.....	4
	Tese 1: Dårlige erfaringer med relationer.....	4
	Tese 2: Læringen skal foregå i et miljø hvor teori og opgaveløsning er samlet.	5
	Tese 3: De er usikre på egen viden omkring det faglige.	6
7.0	Elevinterviews	6
	7.1 Spørgsmål til en god dag.....	6
	7.2 Spørgsmål til godt hjulpet	7
	7.3 Spørgsmål til gruppens udformning.....	9
	7.4 Spørgsmål til den dårlige oplevelse	9
8.0	Konklusion.....	10
9.0	Perspektivering	11
10.0	Litteraturliste.....	13
	Bilag 1 - Spørgsmål til interview:.....	14
	Bilag 2 - Spørgsmål og svar fra interview:	15
	Bilag 3 - Sammendrag af interview:	20

1.0 Indledning

Jeg er ansat som faglærer på EUCSYD Aabenraa, hvor jeg primært underviser grundforløbselever på indgangen bil, fly, og andre transportmidler (BFT).

En af de vigtigste opgaver, og største udfordringer, er at få klædt de unge så godt som muligt på til at starte på deres hovedforløb som mekanikere, og det er ikke kun rent fagligt, men også at lære dem at lære, så de selv er med til at danne deres erfaringer. Mange af eleverne kommer med en svag baggrund og har haft mange nederlag og dårlige oplevelser i folkeskolen, hvilket har givet mig et fokus på deres relationer internt i klassen, såvel som lærer/elev-relationen og dannelsen af et undervisningsrum og praksisfællesskab, der ikke er for lig folkeskolen.

2.0 Problemstilling

Jeg vil forsøge at belyse de problematikker, jeg som faglærer står med, når jeg skal skabe et praksisfællesskab, hvor eleverne både skal lære noget, men også skabe de gode relationer. Jeg vil gerne hjælpe de elever, der har motivationen for at gennemføre uddannelsen, men som af forskellige grunde har svært ved at forholde sig til det faglige. For at kunne gøre dette, bliver jeg nødt til at skabe mig en forståelse for, hvordan jeg giver eleverne muligheden for at vise deres færdigheder, uden at de bliver tvunget ud i, for dem, uvante og usikre situationer.

Jeg ser gruppearbejdet som den bedste måde at skabe et fællesskab, hvor eleverne har muligheden for at udvikle sig, deri ligger der dog en udfordring, da jeg skal sørge for bl.a. at bruge både kooperative og kollaborative samarbejdsmetoder i læringsprocessen. Når man ser på definitionen på de usikres elevprofiler jvf. Brown og Katznelson, støder man i den udfordring, at de måske holder sig tilbage pga. dårlig selvtillid eller dårlige erfaringer med gruppearbejde.

Derfor vil jeg undersøge, hvordan jeg skaber et praksisfællesskab, der er lærende, med fokus på den usikre elev.

3.0 Problemformulering

Hvordan skaber jeg et praksisfællesskab, hvor de usikre elever har mulighederne for at udfolde sig og lære?

4.0 Metode

Jeg vil med baggrund i teorierne omkring læring, praksisfællesskab, anerkendelse og feedback, danne mine egne teser samt så vidt muligt opstille eksempler omkring den usikre elev og praksisfællesskabet. Derpå vil jeg sammenholde teorierne med, hvad eleverne siger og føler ved at gennemføre interviews med udvalgte elever, hvor jeg søger svar på og spørger ind til deres indstilling til gruppearbejde, samt hvordan de føler praksisfællesskabet bedst opbygges på grundforløbet.

Ud fra interviewsene vil jeg analysere på egen indledende teser og teorier fra de anerkendte teoretikere for at skabe et billede af, hvad jeg bør have fokus på, når jeg skaber et praksisfællesskab, hvor specielt den usikre elev har muligheden for læring.

5.0 Teorierne

Praksisfællesskab:

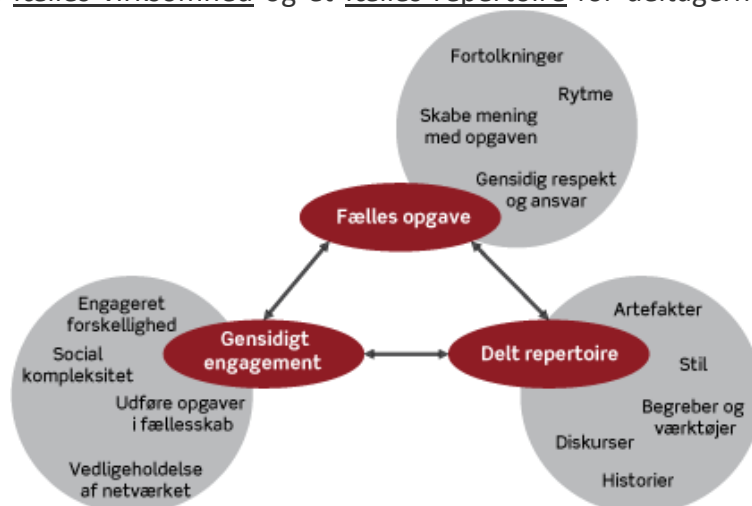
Jf. Wenger (2004, 14-15) en teori omkring læring som social deltagelse; Fællesskab er en forudsætning for læring.

At være en aktiv deltager i et fællesskabs praksis (opgaveløsning) og skabe en identitet (fagidentitet ved erhvervsskolerne) i forhold til praksissen.

Læring foregår (bedst) sammen med andre, i praksissituationer, hvor den enkelte tilsidesætter sit eget behov og agenda til fordel for gruppens.

Wenger opstiller fire komponenter som karakteriserer social deltagelse som en læringsproces; Mening, Praksis, Fællesskab og Identitet.

Et praksisfællesskab opnås kun ved opfyldelse af komponenterne: Et gensidigt engagement, en fælles virksomhed og et fælles repertoire for deltagerne i praksisfællesskabet.

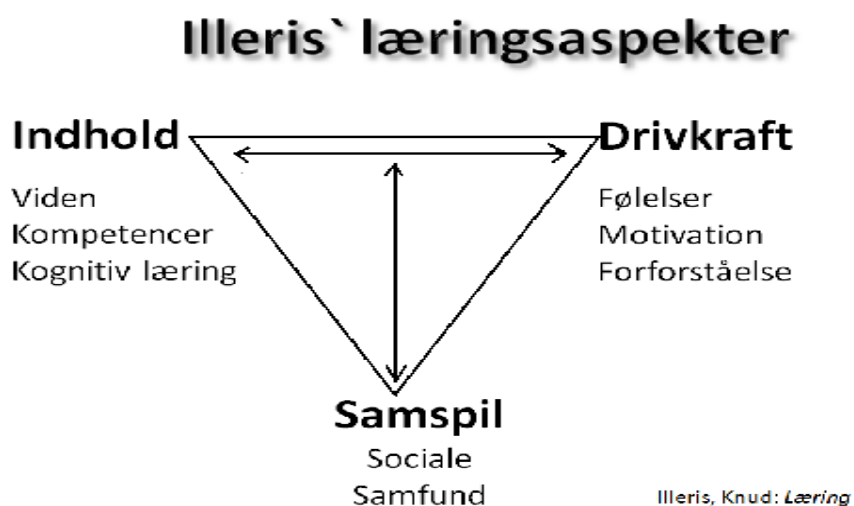

Læring:

Illeris, K (2011, 14-15) mener, at al læring indeholder to processer: samspilsprocessen mellem individet og dets omverdenen (læring som social deltagelse), og en indre mental tilegnelses- og bearbejdningsproces, hvor impulserne fra samspillet bliver integreret med tidligere læring. Tilegnelsen af læring omfatter både indhold og en drivkraft, hvor indholdet er det, der skal læres, og drivkraften forstås som motivationen for at lære indholdet.

Derved fremkommer læringens tre dimensioner (aspekter):

Den indholdsmæssige og drivkraftsmæssige dimension, der omhandler den individuelle tilegnelsesproces, og den samspilmæssige dimension, der handler om de sociale og samfundsmæssige sider af læring.

Feedback (Andreassen R, Bjerresgaard H, m.fl. 2013, 14)

Information der gives af en agent (lærer) med hensyn til aspekter af ens præstationer eller forståelse.

Hattie definerer feedback som værktøjet til at mindske afstanden mellem elevens aktuelle forståelse/præstation og et ønsket mål.

Dvs. man kan med feedback have muligheden at give en elev informationer, der hjælper eleven til at forstå f.eks. ideer, løsninger og læringsmetoder bedre.

Jeg vil komme nærmere ind på feedback senere i opgaven.

Den usikre elev (DUE):

Brown og Katznelson (2011,44) beskriver den usikre elev meget genkendeligt:

Eleven er motiveret for uddannelsen, men er meget usikker på sin egen formåen, det viser sig ved, at eleven oftest er bange for at sige noget i undervisningen af frygt for at blive til grin eller fremstå dum.

De lader sig oftest ikke distrahere, selv om de synes, noget er svært, men har desværre samtidig meget svært ved at få sig selv til at spørge andre elever til råds.

De synes selv, de lærer bedst ved at teori og opgave bliver forklaret i en sammenhæng. De har ikke altid foretaget valget af indgang/uddannelse alene på baggrund af interesse, men også muligheden for at kunne læse videre, eller prøve nogle ting af.

6.0 Opstilling af tese

Til at lægge ud med ser jeg problemstillingerne omkring de usikre elever, jf. Brown og Katznelsons beskrivelse, opdelt i tre hovedpunkter:

- De har haft dårlige erfaringer med relationer til andre elever og måske lærer, der gør, de ikke har lyst til at indgå i et praksisfællesskab.
- Læringen skal foregå i et miljø, hvor de lærer teorien samtidig med, at de løser opgaven, der er stillet.
- De er usikre på deres egen viden omkring det faglige.

De tre hovedpunkter opstiller jeg i disse teser:

Tese 1: Dårlige erfaringer med relationer.

Jeg mener, det er her arbejdet med at flytte de usikre elever skal starte med den bevægegrund, at har man først skabt fundamentet for gode relationer, så er det lettere at skabe det gode læringsfællesskab, der i sidste ende bør give de usikre elever den faglige sikkerhed, de mangler. Hvilket jeg ser i sammenhæng med Illeris's beskrivelse af læringens fundamentale processer (Illeris, 2011), hvor han beskriver omverdenen som grundlaget, det hele hviler på.

For at skabe de gode relationer imellem eleverne skal der sørges for at den solidariske sfære, altså bidraget til fællesskabet (Hermansen, 135), bliver styrket, det kunne gøres ved at skabe et fælles indhold, i det her tilfælde emner fra faget, hvor

eleverne sammen, i et kollaborativt-kooperativt fællesskab skal finde en fælles forståelse for, eksempelvis en koblings funktion, da det er en rent mekanisk funktion, der ikke bør være flere forskellige forståelser af, og derved mindskes sandsynligheden for, at der bliver talt forbi hinanden.

Kollaborativt, fordi det er her, der er mulighed for, at alle kan komme med deres erfaringer til fælles brug, og det kooperative kan bruges ved, f.eks. at give de enkelte elever X antal minutter til at opbygge en "ekspertviden" omkring en enkelt del i hele koblingens funktion, så man på den måde sikrer, at de usikre elever kommer ind i fællesskabet med en viden, de andre kan/skal drage nytte af.

Derved får eleverne mulighed for at bidrage til fællesskabet – den solidariske sfære. Her skal dog ikke glemmes, at læreren har et ansvar ud over at igangsætte gruppearbejdet, der skal være et vist fokus på, at der ikke bliver forskelsbehandlet, da det kan skabe problemer i forhold til den retslige sfære.

Tese 2: Læringen skal foregå i et miljø, hvor teori og opgaveløsning er samlet.

Man kunne forsøge at bruge de afklarede elever (Brown og Katznelson, 2011a, 38) til at hjælpe i de grupper, hvor der usikre elever, dvs. opstille grupperne med mindst en afklaret elev i hver gruppe, det kunne også give den afklarede elev en større udfordring og dermed mere læring.

Optimalt ville man forudgående for start af forløbet havde lavet en vurdering af eleven, eksempelvis via et interview for at kunne grupperer vedkommende. Derved ville man allerede ved starten af forløbet have en god ide om, hvordan grupperne skulle sammensættes for at danne den bedste ramme for alle elever.

Grupperne bør sammensættes på en måde, så selv om de usikre elever ikke har forstået den indledende teori, som oftest gives, så har de muligheden for at få den vist, det vil sige samspilsprocessen i læringen bliver styrket, og vi skaber grundlaget for situeret læring.

Læreren kan også gå ind og vejlede og give feedback på løste opgaver og problemstillinger til den usikre elev eller hele gruppen, hvis det er et fælles problem. Man kan også vælge at bruge de afklarede og/eller de kritiske elever, som en form for hjælpelærer, hvor de først får deres feedback, og som efterfølgende opgave skal forevise for resten af gruppen, hvad de har lært, derved kan der, jf. Lave og Wen-

ger (Laursen, Bjerresgaard, 140) opstå situationsbestemt læring. En sidste mulighed er, at læreren samler alle usikre elever og giver dem en gennemgang af opgavens løsning og teorien bag, mens resten af holdet, går i gang med deres arbejde, det giver dog den udfordring, at man risikerer at skabe en kløft mellem eleverne, som ikke er formålstjenesteligt, da det kan splitte fællesskabet.

Tese 3: De er usikre på egen viden omkring det faglige.

Det er min tese, at ved at fokusere på at danne de gode relationer og skabe et praksisfællesskab, hvor de usikres behov bliver tilgodeset, så danner de en faglig selvtillid. De skal bekræftes i, at det er i orden at lave fejl, de er her for at lære, men specielt i at de KAN noget, at de har noget at bidrage med.

En af måderne dette kunne opnåes ved, er at planlægge arbejdet, så alt er inddelt i små delopgaver, så har eleven muligheden for at kunne overskue opgaven, og læreren kan give feedback på hver delopgave så usikkerhed og fejl kan fanges inden, det bliver et altoverskyggende problem for eleven.

7.0 Elevinterviews

Jeg gennemførte et interview¹ med en elev, der lå i den definerede ramme for den usikre elev, her søgte jeg svar på, hvordan den usikre elev ser gruppearbejdet, gennem de spørgsmål og svar, der kommer nedenfor.

Jeg lavede interviews med fem elever² i alt for at have en reference, men vil her fokusere på den usikre elevs svar, fulgt op af et analytisk sammenhold med forskellige teoretikere ved hvert spørgsmål.

7.1 Spørgsmål til en god dag

Spørgsmålet: Tænk tilbage på sidste gang, du gik hjem efter en dag på skolen og følte, du havde lært noget. Kan du beskrive for mig, hvad der var foregået?

Gav svaret:

”En god blanding af teori og praksis, først fik vi lidt i teorilokalet og så kom vi ud og så det virkeligt, på motoren, hvor du så også kom hen og fortalte os hvad de forskellige ting hed og sådan”

¹ Bilag 1

² Bilag 2

Jeg ser svaret her hænge meget sammen med min indledende tese: Læringen skal foregå i et miljø, hvor teori og opgaveløsning er samlet. Fokusset er på at opbygge situeret læring (Illeris, 2011) i praksisfællesskabet. Situeret læring bliver af Illeris opstillet som samspillet mellem den lærende og omverdenen, noget der allerede er indeholdt i læringens tre aspekter, dog her med fokus på samspilsformerne: perception, formidling, oplevelse, imitation, virksomhed og deltagelse (Illeris K s. 112-113). Det kan give den usikre elev først og fremmest en "mester" at imiterer, men dernæst også, når vi har det for øje, en deltagelse af en målrettet aktivitet som er fælles med andre (gruppearbejdet), noget, der virker som praksisfællesskab, hvilket Illeris også selv, med bl.a. henvisning til Wengers teorier, påpeger.

7.2 Spørgsmål til godt hjulpet

Spørgsmålet: Sidste gang du havde brug for hjælp og bagefter havde følelsen af at være godt hjulpet videre, hvad gjorde vedkommende, der hjalp dig?

Gav svaret:

"Jeg vil gerne hjælpes, som en der kommer hen og forklarer mig tingene skåret ud i pap til jeg virkelig forstår det, og (han) ikke bare giver op"

Udtalelsen her siger to ting: Instruktioner og videre hjælp skal være klare og tydelige, samt at hjælpen skal være vedholdende.

To sider af samme sag, som jeg ser det: At skære ting ud i pap er ikke nødvendigvis at give svaret eller at forklare/instruerer på samme måde igen og igen, det er jo klart, at når man ikke varierer sin undervisning/instruktioner til eleven, der ikke har forstået indholdet første gang, så forstår vedkommende det sikkert ikke, selv om det bliver gentaget, og det kan måske foranledige læreren til at opgive med den, forkerte, holdning, at det lærer eleven aldrig. Man kunne her indtænke feedback, som et hjælpemiddel til læreren, som jeg er inde på i min tese omkring elevens faglige usikkerhed.

Hattie (Andreassen R, Bjerresgaard H, m.fl.2013) definerer formålet med feedback til følgende: At mindske afstanden mellem elevens aktuelle forståelse/præstation og et ønsket mål, hvilket må være netop en af vores største opgaver som lærer. Effektiv undervisning er ikke kun at formidle viden til eleverne eller at opstille opgaver, men også at bedømme og evaluere på deres forståelse af den viden, så læ-

rereren har muligheden for at tilpasse undervisningsgangen, eller måske endda kunne vejlede eleven til andre læringsstrategier for at fremme læringen. Det er her man skal være opmærksom på, hvordan feedback gives til eleven; Feedback er ikke kun et svar på rigtigt/forkert eller, det ser godt ud/du prøvede da. Men samtalen med eleven om tre ting (*Andreassen R 2013, 23-26*):

1. Hvor er du på vej hen?

Er målkriterierne; hvornår er du i mål; hvad skal der til for, at du opfylder betingelserne for succes. Hvis målet er for diffust eller eleverne ikke har en klar fornemmelse for, hvad målet er, risikerer man slendrian, eller at eleverne går i stå pga. usikkerheden omkring, hvad det egentlige mål med opgaven er.

2. Hvordan klarer du dig?

Spørg eleven, hvordan han/hun synes det går, herved får man åbnet for samtalen set fra elevens synspunkt. Elever vil oftest gerne have feedback på sin opgave, her skal man huske at give eleven hjælpen (hvis nødvendigt) til at nå målet, altså en vejledning af vejen mod målet.

3. Hvor skal du hen herfra:

Hvordan får eleven fremskridt og når målet? Skal eleven læres andre læringsstrategier, eller skal der uddybes i specificeringen af opgaven? Nogen elever skal bruge meget lidt instruktion til opgaven, men skal derimod udfordres for at motive-res, andre elever skal have noget mere uddybende instruktioner, og kræver derfor ikke det samme for at blive udfordret.

Ud over de tre hovedpunkter: Feed – up, -back og – forward, skal man også have for øje, hvad niveau man målretter feedbacken på, da feedback ikke får den ønskede effekt, hvis det bliver brugt på det forkerte niveau. Niveauerne for feedback er:

Opgaveniveauet, hvor feedbacken går direkte på, hvor godt opgaven udføres/forstås.

Processniveauet, hvor feedbacken omhandler processen for at forstå eller udføre opgaven, evt. læringsstrategi.

Selvreguleringsniveauet, feedback på elevens evne til at "se indad", at vurderer og regulerer egne metoder etc.

Personlig Feedback, den mindst effektive, men mest brugte form, der omhandler ros til selve eleven, men giver meget lidt information på de andre niveauer.

7.3 Spørgsmål til gruppens udformning

Spørgsmålet: Hvis du selv skulle vælge, hvordan skulle gruppearbejdet under forløbet så være bygget op?

Gav svaret:

”Det må godt være lidt en blanding... en god kombination af nogen der er erfarne og nogen der ikke er så erfarne...”

Her rammer den usikre elev lidt hovedet på sømmet; Det er jo en ganske god ide at blande forskellige profiler, men, jf. Wenger, skal der være opmærksomhed på, at for at kunne åbne en praksis, altså danne et praksisfællesskab, skal gruppen have: Et gensidigt engagement, forstået at de skal være ligeværdigt interesserede i at opretholde fællesskabet (fællesskabsopretholdelse). De skal have en fælles virksomhed, betydende, at eleverne skal have en fælles arbejdsgang omkring deres fællesskab. Som det sidste skal de have et fælles repertoire, heri lagt fællesskabets fælles ressourcer. Udfordringen heri på grundforløbet er oftest at disse tre punkter oftest først skal læres eleverne, inden anden faglig læring kan foregå.

7.4 Spørgsmål til den dårlige oplevelse

Spørgsmålet: Hvornår havde du sidst en dårlig oplevelse med gruppearbejde; Hvad gjorde, at det blev en dårlig oplevelse?

Gav svaret:

”... Hvis folk tager magten og bare gør det hele selv... Hvis der er en, der ikke har temperament til at udføre opgaven og bare smider tingene væk...”

Når egoet tager over. Vedkommende der her bliver omtalt vælger IKKE at indgå i den fælles virksomhed, og at bryde ud af det gensidige engagement, der bør være. Grunden til en reaktion af denne art kan være mange, Wenger ville nok påpege om eleven havde følt en mening med det, han stod og lavede. Honneth's teori om anerkendelse kan pege på, han ikke følte sig anerkendt, og da det er i fællesskabet, altså i den solidariske sfære, vil en af reaktionerne netop typisk være oprør,

og det overføres mere eller mindre til den usikre elev, der ved selv at blive udelukket fra sin selvvirkeliggørelse (Jeg vil vise, hvad jeg dur til) pga. vedkommendes profil, kan reagerer med at trække sig tilbage (skam).

Honneth beskriver anerkendelse, som en vigtig del af enhver persons behov for at opfylde sin selvvirkeliggørelse. Det gøres ved, at man er åben overfor folks forskelligheder og skabe, og vedligeholde, en interesse for andres oplevelsesverden til trods for, den kan være anderledes end ens egen.

Honneth mener, at mennesket er et anerkendelsessøgende væsen, og derved ikke fungerer uden anerkendelse, han opstiller tre sfærer (former) for anerkendelse:

- Privatssfæren: At blive mødt med følelsesmæssig opmærksomhed, typisk venskaber og familiære forbindelser.
- Den retslige sfære: At blive mødt som et ligeværdigt menneske, at man har rettigheder og pligter som resten af omverdenen/samfundet.
- Den solidariske sfære: At blive værdsat i fællesskabet. Det er denne sfære, vi som lærer på erhvervsskolerne arbejder i og skal have for øje ikke at krænke.

8.0 Konklusion

Problemformuleringen lød: Hvordan skaber jeg et praksisfællesskab, hvor de usikre elever har muligheden for at udfolde sig og lære.

Jf. Illeris's læringsaspekter (Illeris2011) involverer læring alle tre af hans opstillede dimensioner; Den indholdsmæssige og drivkraftsmæssige dimension er afhængige af hinanden i større eller mindre grad, men er begge påvirket af impulserne fra samspillet imellem individet og omgivelserne. Da det betyder, at omgivelserne er grundlaget for, hvordan individet lærer, og den usikre elev samtidig har givet udtryk for at fællesskabet er vigtigt for et godt praksisfællesskab, må det anses som et højt prioriteret punkt at tage højde for, når den usikre elev skal indgå i praksisfællesskabet.

Wengers sociale teori om læring (2004,15) harmonerer med, hvad der er vigtigt for den usikre elev, og dermed hvad der bl.a. også bør fokuseres på, når gruppearbejdet og sammensætningen skal forberedes:

Ved at skabe et fællesskab for den usikre elev, hvor der gives mulighed for at føle sig som en del af gruppen, få muligheden for at bidrage med egen viden og erfa-

ringer og samtidig lære af andres erfaringer uden at føle risikoen for at blive udstillet, skabes de bedste rammer for at den usikre elev får selvtilliden til at finde sin faglige identitet og lære.

Illeris's og Wengers teorier åbner for muligheden for at beskue og analysere det praksisfællesskab, der skabes omkring den usikre elev.

Hvor man med læringsaspekterne fra Illeris kan opsætte og analyserer læringen ved at fokusere på indhold, drivkraft og relationer (samspil) i forhold til elevens individuelle læring, kan man med Wenger's sociale teori om læring kigge nærmere på selve samspillet; hvordan fungerer eleven i forhold til resten af holdet/gruppen?

Dermed ikke postuleret, at disse to teorier er de eneste, der kan bruges for at skabe det praksisfællesskab den usikre elev har brug for, jeg mener, at de kan være grundstenene for at få forståelsen for, hvad der påvirker en elev, endvidere ser jeg anerkendelse og feedback værende vigtige elementer at bringe ind i undervisningen, jeg ser dem som byggesten, der understøtter arbejdet med at skabe det gode praksisfællesskab.

Jeg ser anerkendelse i og af fællesskabet, som en nødvendighed for at praksisfællesskabet kan fungerer, og feedback værktøjet til at opbygge fælles repertoire og virksomhed, og derved også det fælles engagement, der er definerende for praksisfællesskabet.

Udfordringen bliver så at få den usikre elevs egen engagement, repertoire og virksomhed til at passe til fællesskabets, så der kan dannes en praksis.

Man kunne frygte, hvis elevens engagement ikke svarer til fællesskabets, og man ikke kan motivere eleven, dvs. skabe drivkraften for læringen, så vil eleven ikke indgå i fællesskabets praksis, og derved miste muligheden for at lære.

9.0 Perspektivering

Opstillet her kan det måske forstås som, at gruppearbejdet er svaret på problemet, hvilket er en delvis sandhed.

Det vil kræve en del forberedelse, der kunne udføres på en ud af mange måder:

Først vurderes eleverne, interviews gennemføres, så der kan opnås indblik i den enkelte elevs indstilling til læring, hvilket kan vise sig at være uvurderlig, når grupperne skal sammensættes.

Derefter skal eleverne lære at arbejde i praktikfællesskab; Da ikke alle elever har lært, eller har gode erfaringer med at virke korrekt i en gruppe/hold, kunne det gøres i øvelser af kooperativ karakter, og gradvis vægte det kollaborative samarbejde, for at vænne eleverne til at give hinanden feedback og bidrage til løsninger på problemstillinger. Derved kan samspillet mellem omverdenen og den individuelle elevs læringsprocess observeres.

Nu kan dannelsen af grupperne påbegyndes. Under gruppeopbygningen, som skal forstås af læreren, kan de indledende interviews, og eventuelle elevsamtaler midtvejs i forløbet, give et billede af elevens indstilling til gruppearbejde. Bjerresgaard og Kongsted (2010, s.76) opstiller to spørgsmål der kan danne grundformen for samtale med eleven:

-Hvem arbejder du godt sammen med?

-Hvem arbejder du IKKE godt sammen med?

Spørgsmålene kan stilles eleven, til trods for eleven måske ikke har taget endeligt stilling, for er svaret; "det ved jeg ikke", brugbart? Det kan betyde, at eleven endnu ikke har dannet sig et billede af de medstuderende, og derved er åben for (nye/andre) muligheder?

Når læreren har skabt sig et godt billede af eleverne, dannet grupperne, lært eleverne at samarbejde, og måske endda med god tid lært dem, hvordan de giver hinanden god, konstruktiv feedback, kan selve det faglige indhold begynde at formes. Det kræver tid, tid vi ikke altid har med eleverne, da nogle elever kun er på grundforløb i 20 uger. Håbet kan være, at den kommende reform af erhvervsskolerne giver ressourcer til at skabe den hele elev: så eleverne ikke kun styrkes fagligt, men også lærer at lære – at fungerer i et praksisfællesskab – og komme fra grundforløbet med, forhåbentlig, en indstilling til at lære og virke i fællesskaber.

10.0 Litteraturliste

Bøger:

Andreassen R, Bjerresgaard H, m.fl.(2013): *Feedback og vurdering for læring.*

Frederikshavn, Dafolo A/S

Bjerresgaard H, Kongsted Bølling E (2010): *Elever lærer sammen – gruppearbejde som undervisningsform.* Frederikshavn, Dafolo A/S

Hermansen, Mads(RED) (2011): *Lærerens psykologibog -Læringsledelse, didaktiske opgaver og samarbejde.* KBH, Akademisk forlag

Illeris, Knud 2.udgave 4. oplag (2011): *Læring.*

Roskilde universitetsforlag

Laursen, P.F , Bjerresgaard, H (2009): *Praktisk Pædagogik –metodik i folkeskolen.*

KBH, Nordisk forlag A/S

Wenger E (2004): *Praksisfællesskaber – Læring, mening og identitet.*

KBH, Hans Reitzels forlag

Artikler og Brochurer:

Brown, R og Katznelson, N

Ungdom på erhvervsuddannelserne, 2011, Center for ungdomsforskning,

Brown, R og Katznelson, N

Motivation i erhvervsuddannelserne, 2011, Center for ungdomsforskning,

Nørgaard, B

Axel Honneth og en teori om anerkendelse, 2005, Tidsskrift for socialpædagogik, s63-70

Bilag 1 - Spørgsmål til interview:

- Hvad var dine grunde til at vælge den her indgang/uddannelse?
- Tænk tilbage på sidste gang du gik hjem efter en dag på skolen, og følte du havde lært noget;
Kan du beskrive for mig hvad der var foregået?
 - *Hvilken rækkefølge? Teori-praksis eller praksis-teori?*
 - *Hvordan virker gruppearbejde for dig?*
 - *Giver gruppearbejde dig mere end selvstændigt arbejde?*
- Sidste gang du havde brug for hjælp, og bagefter havde følelsen af at være hjulpet godt videre, hvad gjorde læreren, eller endda den elev der hjalp dig?
 - *Hvordan hjælpes du bedst? Vejledning? Resultat? Elevhjælp eller lærerhjælp?*
- Hvis du selv skulle vælge, hvordan skulle gruppearbejdet under forløbet så foregå?
 - *Skal gruppen være på samme niveau eller på forskellige niveauer*
 - *Kan du se udfordringer ved at opbygge gruppen af ens/forskellige niveauer?*
 - *Hvordan kan jeg som lærer støtte gruppearbejdet for dig?*
 - *Ville det virke at "splitte" en gruppe der er færdig og bruge dem til "ekspert"-hjælp?*
- Hvornår havde du sidst en dårlig oplevelse med gruppe arbejde;
Hvad gjorde at det blev en dårlig oplevelse?
 - *Hvis ikke en dårlig oplevelse, så en "tæt-på" oplevelse*
 - *Hvordan reagerer du hvis JEG vælger og former grupperne*
 - *Hvis jeg vælger at lade jer arbejde selvstændigt i gruppen omkring små opgaver mod det samlede mål kontra, som i plejer sammen i gruppen om et fælles mål, hvad ville du foretrække?*
 - *Har gruppearbejdet fungeret på forløbet til nu?*

Bilag 2 - Spørgsmål og svar fra interview:

- Hvad var dine grunde til at vælge den her indgang/uddannelse?
 - 1: Spændende, vil gerne bruge hænderne
 - 2: Interesserer sig for motor og biler, Synes det er spændende, vil være mekaniker, tvivlede ved start på om hun kunne gennemføre
 - 3: Startede som kok, fandt ud af det ikke var noget, prøvede mekaniker og besluttede sig for det var fremtiden.
 - 4: "At lave det jeg altid har drømt om" startede som 8-årig at pille i knallerter og udvidede efterfølgende. Første uddannelsesforsøg/valg
 - 5: Skal på maskinmesterskole, og vil gerne have lidt mere forståelse inden han starter efter sommer, havde det forbehold at var han kommet i klasse med "rene idioter" var han stoppet igen. Har stadig betænkeligheder ved at han ikke føler sig udfordret/aktiveret og vikar virker uengageret.
- Tænk tilbage på sidste gang du gik hjem efter en dag på skolen, og følte du havde lært noget;

Kan du beskrive for mig hvad der var foregået?

 - 1: Der skal være fyldestgørende teori
 - 2: Ved adskillelse af motor, var der en god blanding af teori og praksis, læreren kom også hen og fortalte om de forskellige dele mens der blev arbejdet.
 - 3: at der sker noget i værkstedet, at tingene bliver forklaret forståeligt, at LÆ tager sig tid
 - Både LÆ og Elever er vigtige hjælpere for JB
 - 4: Under praktikperiode uge 7, fik lov til at arbejde selvstændigt indtil han selv spurgte om hjælp. (kammerats far) starten af BTF var godt nok, men efter vikar overtog er det blevet "useriøst" "5-klasse" "helt til grin"
 - *Hvilken rækkefølge? Teori-praksis eller praksis-teori?*
 - 1: lige meget, det skal bare hænge sammen.
 - 2: Teori 5-10 min og så ud og lave praktisk, evaluering på klassen eller i værkstedet som opfølgning.
 - 3: (OBS: JB har MEGET svært ved at holde koncentration i teoriundervisning, skyldes for en stor del hans ADHD)
 - 4: Praksis er bedre end teori, teoriundervisning før det praktiske er ok, specielt hvis eleven ikke har erfaring med faget. (SB vil gerne have en fejl der skal findes= et mål at arbejde imod)
 - 5: Uddybende teori inden praktisk opgaveløsning, alternativt få at vide hvor teorien kan findes, og derefter selvstændig opgaveløsning. (boglig stærk, kan nok ikke lade sig gøre ved mange andre)
 - *Hvordan virker gruppearbejde for dig?*
 - 1: Spændende med forskellige synsvinkler
 - 2: vejledning i grupperne, hvor der kan forevises og hjælpes i et lille forum er godt-
 - 3: Gruppearbejde virker godt pga. fællesskabet omkring opgaveløsning.

4: Virker generelt godt, men gruppen skal være harmonisk, ved uoverensstemmelser i grp. vælger SB at arbejde solo.

5: med den rigtige gruppe virker det godt og der kan arbejdes hurtigt og systematisk frem mod mål (JN er meget resultatorienteret)

○ *Giver gruppearbejde dig mere end selvstændigt arbejde?*

1: Gruppearbejde er vigtigt fordi man kan snakke om tingene.

2: Gruppearbejde fungerer bedst, da gruppen der kan hjælpe hinanden.

3: begge dele fungerer lige godt (OBS: selvstændigt fungerer JB ikke)

4: Kommer an på opgaven, i gruppen kan snakke om tingene og fordybe sig i tingene, solo kan være kedeligt, SB mener dog godt han kan administrere at arbejde alene. (Sociale relationer er vigtigt)

5: vil ligeså gerne selvstændigt arbejde som gruppearbejde, er dog ikke blind for gruppearbejdets fordele.

● Sidste gang du havde brug for hjælp, og bagefter havde følelsen af at være hjulpet godt videre, hvad gjorde læreren, eller endda den elev der hjalp dig?

1: Nogen gange er det bedst med resultat, men oftest er det rarest at reflekterer med gruppen over problemet

2: Hjælper må ikke give op selv om SA måske ikke lige forstår det med det samme.

3: god hjælp ved at folk spørger til om der er brug for hjælp, JB spørger ikke selv så meget

Kan ikke lide at føle sig dum ved hjælpen.

4: En uddybende forklaring hjælper, at få at vide hvor man kan læse op er også en løsning der kan fungerer

5: Når jeg endelig skal have hjælp, og ikke kan finde noget på nettet (og ikke kan spørge far) vil JN gerne bare have et hint (vejledning) om hvordan opgaven løses.

○ *Hvordan hjælpes du bedst? Vejledning? Resultat? Elevhjælp eller lærerhjælp?*

1: Vejledning mod løsning, altså så man er "tvunget" til selv at tænke over løsningen.

2: Vejledning til hvordan opgaven løses, Vil helst have elevhjælp, dog med faghjælpen fra LÆ når gruppen går i stå, gruppen hjælper oftest bedst i det samme sprog.

3: Forklaringer skal være forståelige, det skal ikke bare gentages ens, men meget gerne varieres i forklaringer. At skrive sig op til/opsøge hjælp er ok men der skal være hurtig respons på forespørgselen efter hjælp.

4: Vejledning mod løsningen, vil gerne "tvinges" til at tænke over den korrekte løsning, SB ser selv problemet i bare at få vist løsningen. Elever der hjælpe skal være gode til vise hvordan det gøres, og gerne forevise det, imodsætning til LÆ der helst skal forklare det teoretisk. Sb vælger selv at forklare først teoretisk derefter praktisk hvis han skal hjælpe.

5: Når jeg endelig skal have hjælp, og ikke kan finde noget på nettet (og ikke kan spørge far) vil JN gerne bare have et hint (vejledning) om hvordan opgaven løses.

- Hvis du selv skulle vælge, hvordan skulle gruppearbejdet under forløbet så foregå?
 - 1: 4 mandsgruppen på samme niveau er godt, men spændende med forskellige niveauer da alle kan lære af hinanden.
 - 2: Det må gerne være en god blanding af erfarne og uerfarne
 - 3: Godt humør, god stemning
 4. ikke for store grupper om opgaveløsningerne, godt sammenvær, være fælles om tingene, Det nytter ikke at nogen ikke er med, for så lærer de ikke noget. GRP kan i store træk godt selv finde ud af at fordele arbejdet.
 - 5: Ville godt have en høj grad af selvstyring, kunne godt tænke sig at havde haft ALLE opgaver til GF og så arbejde selvstændigt mod mål/eksamen.
 - *Skal gruppen være på samme niveau eller på forskellige niveauer*
 - 1: Se ovenfor, helst samme faglige niveau.
 - 2: begge kombinationer er lige gode, ved blandet er der en "ekspert" ved ens niveau er man fælles om tingene.
 - 3: Hvis man sætter en med højere niveau i gruppen kan gruppen måske føle sig utilpas, samme niveau fungerer bedst, så man ikke føler sig dum.
 - 4: Altid godt at man har minimum en, der kan lidt mere så "trives" der mere, ved ens niveau er der måske ikke så stor udvikling. (SB's eget GRP-eksempel er nærmest omvendt; 3 "eksperter" og en på norm-niveau)
 - 5: Samme niveau
 - *Kan du se udfordringer ved at opbygge gruppen af ens/forskellige niveauer?*
 - 1: Det kan gå for stærkt når niveauet er højt, man arbejder bare direkte mod målet, uden at tænke over hvorfor, hvordan. Etc...
 - 2: Når en vil lave det hele og ikke lader de andre komme til er det ikke godt. Fik ikke rigtigt noget ud af den dag, gruppen fik i sidste ende løst problemet indbyrdes, og det er vigtigt at gruppen kan det.
 - 3: Se ovenfor
 - 4: At folk måske ikke tænker det samme (Autopoese) så man måske ender i at det bliver: "Dit dur ikke fordi jeg har ret, så dit ryger bare ud"
 - 5: Hvis alle er engageret er der intet problem i det, men de skal ikke blive flabede eller skrive mobiltlf i hjørnet. JN vil gerne hjælpe motiverede med-elever.
 - *Hvordan kan jeg som lærer støtte gruppearbejdet for dig?*
 - 1: Give baggrundsoplysninger, udfordre på viden om.
 - 2: ---- ved jeg ikke rigtigt... måske give lidt frihed til gruppens arbejdsopgave.
 - 3: Her tales JB's høje fravær, LÆ kunne ikke havde gjort andet ved fraværet da det er, jvf. JB, er pga. medicinering.
 - 4: Praktisk arbejde er meget mere motiverende for læringen, end teori i uendelige mængder. (der skal være "gang i den") der skal gives feedback til GRP når de er i problemer, læren skal vurderer om han skal træde til, eller lade GRP forsøge selv at løse problemet.
 - 5: (mindre frihed til de andre) Lade JN arbejde indtil han selv spørger efter hjælp+vejledning.

- *Ville det virke at "splitte" en gruppe der er færdig og bruge dem til "ekspert"-hjælp?*

1: Ville ikke have noget imod at hjælpe andre, dog helst være i fast gruppe (eksisterende)

2: Det ville virke rigtig godt, ville føle sig godt tilpas ved at kunne give sin viden videre, det giver god mening, og omvendt; at modtage hjælp vil også modtages med "jubel"

3: Det kræver de lytter, og er interesserede i hjælpen, ellers mistes tålmodigheden (max 3 gange) kan give grundlag for gode diskussioner, fremfor selvstændig "googling"

4: Ja, jeg ville godt kunne hjælpe andre, SB ser en risiko for at nogle elever kunne finde på at "skulke" fra at hjælpe andre grupper, LÆ skal styre hvem der hjælper, og hvordan der hjælpes.

5: Ekspert-hjælp vil ikke fungere hvis gruppen der skal hjælpes ikke er højt motiveret og på "samme niveau" allerhelst vil JN arbejde alene.

- Hvornår havde du sidst en dårlig oplevelse med gruppe arbejde: Hvad gjorde at det blev en dårlig oplevelse?

- *Hvis ikke en dårlig oplevelse, så en "tæt-på" oplevelse*

1: Man ikke får snakke nok om tingen, fordi man bare gør.

2: Hvis folk ikke har tålmodighed til at løse opgaven.

3: De andre fra gruppen laver ikke noget, eller har ikke hørt efter så man skal gentage det for dem.

4: Når gruppen bliver disharmonisk, gruppen er vigtigt for arbejdet, (relationerne indbyrdes i gruppen er meget vigtige for læring)

5: ingen dårlige oplevelser, en dårlig oplevelse ville have været hvis JN var blevet tvunget til at arbejde sammen med en med lavere niveau/motivation.

- *Hvordan reagerer du hvis JEG vælger og former grupperne*

1: Friheden ved selv at vælge giver ansvarsfølelse, hvis tvunget kan det give ligegyldighed omkring gruppearbejdet, men også positive overraskelser. Gælder om gruppens sociale relationer indbyrdes. Max 3 mand i gruppen omkring praktisk arbejde.

2: Det var fint at læreren bestemte grupperne til at starte med, fordi man ikke kendte nogen, kunne også accepteres at grupperne blev splittet senere i forløbet, har ingen problemer med at gruppen ikke har noget fælles ud over det faglige.

3: (OBS, det fungerer for JB at være tvunget i anden gruppe, og i hans tilfælde vurderer jeg endda hans læring er bedre da han ikke er distraheret af gruppens "dårlige vaner")

4: Man har mulighed for at lære meget, ved at det er fremmede man arbejder med, det kan være en fordel at blive tvunget i grupper, dog skal LÆ have fokus på elevernes indbyrdes relationer i klassen. Det er vigtigst med gode relationer i gruppen, faglige niveau indbyrdes er sekundært.

5: Det kunne have endt i en udmeldelse hvis JN ikke havde fundet sig tilpas i en tvunget gruppe, så hvis LÆ ikke reagerer hurtigt ved tegn på gruppesamarbejdet kan det blive et problem.

- *Hvis jeg vælger at lade jer arbejde selvstændigt i gruppen omkring små opgaver mod det samlede mål kontra, som i plejer, sammen i gruppen om et fælles mål, hvad ville du foretrække?*

1: PGA baggrund kunne kooperativt godt arbejde fungerer, hvis begge er inde i emnet, dog skal der være en hvis del af kollaborativt arbejde, man skal huske at være op-søgende omkring den/de andres arbejde/løsninger ved kooperativt arbejde.

2: Begge dele lyder godt, på en måde den sidste hvor man opdeler opg. (resultatorienteret)

3: Det kan jeg slet ikke forestille mig ville fungerer særligt godt... det ville ikke fungere under uddannelsen... man lærer jo ikke rigtigt noget selv...

4: Hvis hver elev i gruppen løser hver deres opgave til den samlede opgave, kan det give problemer hvis de andre ikke er helt så meget inde i hvad der er sket. Hvis de er fælles om at nå opgavemålet, ved hele gruppen hvad det drejer sig om, og kan forklare det uafhængigt af de andre.

5: Kooperativt vs. Kollaborativt sætter eksempel op der ender ud i at det helst skal opbygges op med et kooperativt samarbejde men islæt af kollaborativt; hver elev løser sin lille opgave, og fortæller dernæst de andre om den ("ekspertviden")

- *Har gruppearbejdet fungeret på forløbet til nu?*

1: Fuldt ud tilfreds med gruppearbejdet på forløbet, har en fornemmelse af at de andre elever har samme indstilling.

2: Fungerer godt, småproblemer i gruppen løses i gruppen, og læreren er en god del af gruppens virke, dog kunne størrelsen godt justeres ned til 3.

3: gruppearbejde giver gode input, informationer, og skaber mere tid til opgaveløsning pga. mindre informationssøgning. Arbejdet på værkstedet vil fungerer bedre når gruppen har noget fælles socialt og ikke kun fagligt.

4: Det har fungeret, SB ser gruppearbejde som en stor force, også selv om folk måske er trætte af det engang imellem.

5: man vil hellere spørge dem man er sammen med, end læreren. Folk kan holde hinanden oppe (eller trække hinanden med ned), men det krævet at der er stort fokus på sammensætningen af gruppen.

Bilag 3 - Sammendrag af interview:

Rødt markeret er hvor den usikre elevs(DUE) udtalelse, adskiller sig fra de 3 andre profiler

- Hvad var dine grunde til at vælge den her indgang/uddannelse?
Drømmejob, interessant og spændende, Kan give baggrund til maskinmester
- Tænk tilbage på sidste gang du gik hjem efter en dag på skolen, og følte du havde lært noget;
Kan du beskrive for mig hvad der var foregået?
Fyldestgørende teori, god blanding af teori og praksis, at læreren tager sig tid, må ikke blive useriøs, LÆ skal engagerer sig i UV og eleverne.
 - Hvilken rækkefølge? Teori-praksis eller praksis-teori?
DUE: Læreren kommer hen og underviser mens vi står ved vores arbejdsstationer og løser opgaver. Gennemgående er et teoretisk oplæg inden den praktiske arbejdsdag at foretrække, "SB:praksis er bedre end teori"
 - Hvordan virker gruppearbejde for dig?
DUE: et lille forum hvor der vejledes og hjælpes er godt, Spændende med forskellige synsvinkler, virker godt pga. fællesskabet omkring opg-løsningen, med den "rigtige" gruppe kan der arbejdes hurtigt og systematisk frem mod mål.
 - Giver gruppearbejde dig mere end selvstændigt arbejde?
DUE: Gruppen kan hjælpe hinanden. Gruppearbejde er vigtigt fordi man kan snakke om tingene, i gruppen kan man snakke om tingen og fordybe sig.
- Sidste gang du havde brug for hjælp, og bagefter havde følelsen af at være hjulpet godt videre, hvad gjorde læreren, eller endda den elev der hjalp dig?
 - Hvordan hjælpes du bedst? Vejledning? Resultat? Elevhjælp eller lærerhjælp?
DUE: hvil helst have hjælp fra gruppen, Forståelige forklaringer, oftest bedst at reflekterer med gruppen over opgaven, vil gerne "tvinges" til at tænke over løsningen, varierende forklaringer.
- Hvis du selv skulle vælge, hvordan skulle gruppearbejdet under forløbet så foregå?
 - Skal gruppen være på samme niveau eller på forskellige niveauer
På nær den usikre elev, menes der at det samme faglige og motivationsmæssige niveau er ønskeligt, den usikre elev derimod kan godt tænke sig en med højere fagligt niveau i gruppen, dog kan ens gruppeopbygning give fordelene ved at alle er lige.
(De andre kan dog godt se fordele ved blandede grupper)
 - Kan du se udfordringer ved at opbygge gruppen af ens/forskellige niveauer?
DUE: Hvis en bare laver det hele og ikke lader andre komme til, det kan gå for stærkt, hvis der er nogen der i gruppen der ikke gider deltage..
 - Hvordan kan jeg som lærer støtte gruppearbejdet for dig?
Give baggrundsoplysninger, udfordrer, giv feedback, mere praktisk arbejde end teori, DUE: måske give lidt mere frihed til gruppens arbejdsopgaver. DKE: arbejde selvstændigt indtil han selv spørger efter hjælp.

- Ville det virke at "splitte" en gruppe der er færdig og bruge dem til "ekspert"-hjælp?
DUE: ville føle sig godt tilpas ved at kunne være ekspert, og meget gerne også have hjælp fra kammerater. Resten har en hvis bekymring for om de andregrupper ville være motiverede for at modtage hjælp, men vil dog gerne hjælpe
- Hvornår havde du sidst en dårlig oplevelse med gruppe arbejde; Hvad gjorde at det blev en dårlig oplevelse?
 - Hvis ikke en dårlig oplevelse, så en "tæt-på" oplevelse
Man får ikke snakket om tingene fordi man bare gør, når gruppen bliver disharmonisk pga hidsigpropper, dårlige dage etc. DKE: Hvis han havde været tvunget til at arbejde sammen med en med lavere motivation/niveau.
 - Hvordan reagerer du hvis JEG vælger og former grupperne
DUE: Har det fint med læreren vælger grupperne, og mener det vigtigste er gruppens fælles faglighed. Resten: lidt for og imod, kan være en fordel da man kan blive positivt overrasket, men bekymringen går på ved de 3 andre profiler om niveau og motivation, gruppen skal være på samme niveau.
 - Hvis jeg vælger at lade jer arbejde selvstændigt i gruppen omkring små opgaver mod det samlede mål kontra, som i plejer sammen i gruppen om et fælles mål, hvad ville du foretrække?
Alle elevprofiler kan se udfordringen i et rent kooperativt fællesskab, og hælder mere mod kollaborativt samarbejde. dog hælder DUE mest til den kooperative tilgang, (jeg mistænker det er pga. lettelse af arbejdsbyrden)
 - Har gruppearbejdet fungeret på forløbet til nu?
Alle er godt tilfredse med måden gruppearbejdet fungerer på, på BFT grupperne kan løse deres problemer indbyrdes (til en hvis grad) og alle kan lære af hinanden, selv DKE kan se fordelene ved gruppearbejdet, til trods for han ligeså gerne arbejder alene.